

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 542/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 31Er/257/2008-99 zo 17. januára 2018 a jeho postupu v tomto konaní, uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 21CoE/162/2019-178 z 30. septembra 2020 a jeho postupu v tomto konaní, ako aj proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Oboer/3/2021 z 24. júna 2021 a jeho postupu v tomto konaní takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia čl. 13 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov uvedenými v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, zo súvisiacich konaní vedených ústavným súdom o ústavných sťažnostiach sťažovateľa, ako aj z podkladov zaobstaraných ústavným súdom vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ ako povinný v exekučnom konaní navrhol v roku 2017 po tom, keď mu zamestnávateľ najprv prestal realizovať zrážky zo mzdy a následne mu bolo oznámené, že sa v zrážkach bude pokračovať ďalej, odklad exekúcie a zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku, tvrdiac, že súdny exekútor v upovedomení o začatí exekúcie zo 17. septembra 2003 uviedol úrok z omeškania 23 % ročne v rozpore

s exekučným titulom. Sťažovateľ vnímal uvedený dôvod ako rutinnú chybu exekútorského úradu a zdôraznil, že súdny exekútor nemá právomoc meniť a opravovať exekučný titul. Exekučným titulom bol právoplatný a vykonateľný rozsudok okresného súdu z apríla 2000, ktorý sťažovateľa ako jedného zo štyroch žalovaných zaväzoval zaplatiť navrhovateľovi 106 370 Sk s 23 % úrokom z omeškania od 29. marca 1999 do zaplatenia a trovy konania v sume 4 252 Sk.

4. Okresný súd Pezinok (ďalej len „okresný súd“) napadnutým uznesením zo 17. januára 2018 odklad exekúcie nepovolil a návrh na zastavenie exekúcie zamietol. Konštatoval, že sťažovateľ ako povinný „do dnešného dňa svoj záväzok oprávnenému neuhradil“. Vo vzťahu k tvrdenému dôvodu, ktorý má viesť k zastaveniu exekúcie, uviedol, že z § 502 ods. 2 Obchodného zákonníka „jasne vyplýva, že v pochybnostiach ide o ročné obdobie. Uvedené námietky povinný mohol a mal uplatniť v základnom (nachádzacom) konaní, podaním riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku, čo však povinný neurobil, resp. túto skutočnosť nepreukázal.“.

5. Sťažovateľ v odvolaní, ktoré podal proti výroku o zamietnutí jeho návrhu na zastavenie exekúcie, namietal, že okresný súd nesprávne vyhodnotil rozsah skutočného zaplatenia dlhu. Zdôraznil, že zamestnávateľ „po zrazení sumy cca 6.000,- Eur, zrážky ďalej nevykonával, nakoľko mal za to, že v zmysle vykonateľného exekučného titulu výška pohľadávky spolu s príslušenstvom a trovami súdneho exekútora nepresiahla čiastku 6.000,- Eur a tým považoval vykonávacie konanie za skončené. Nakoľko súdny exekútor nepožiadaval platiteľa mzdy o pokračovaní zrážok z nej, úrok z omeškania nedôvodne narastal. Ku dňu 10.04.2017 vymohol súdny exekútor istinu 2.604,77 Eur, úrok z omeškania vo výške 6.048,22 Eur a trovy exekúcie boli zaplatené a to vo výške 2.268/67 Eur, čím ku dňu podaného návrhu na zastavenie exekúcie bola pohľadávka vyplývajúca z exekučného titulu uhradená.“.

6. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) odvolanie sťažovateľa napadnutým uznesením z 30. septembra 2020 odmietol ako oneskorene podané. Uviedol, že právny zástupca sťažovateľa žiadal o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania (pre zmenu formy výkonu advokácie bolo napadnuté uznesenie okresného súdu doručené do pôvodnej elektronickej schránky, o ktorej funkčnosti nemal právny zástupca vedomosť), avšak okresný súd uznesením č. k. 31Er/257/2008-135 zo 4. septembra 2018 žiadosť zamietol.

7. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie založené na dôvode podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým uznesením z 24. júna 2021 dovolanie sťažovateľa odmietol s poukazom na jeho neprípustnosť kvôli § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, ktorý sa stal nadobudnutím účinnosti novelizácie Exekučného poriadku (1. apríla 2017) okamžite aplikabilným vo vzťahu k exekučným konaniam, ktoré začali pred 1. aprílom 2017.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ namieta, že súdny exekútor v exekučnom titule svojvoľne doplnil chýbajúci výrok o časovom trvaní úrokovej miery („ročne“). Súdny exekútor podľa názoru sťažovateľa vydal viacero upovedomení s chybami a nepresnosťami. Okresný súd voči synovi sťažovateľa zastavil až štyri roky po jeho smrti.

10. Sťažovateľ znovu popisuje priebeh jeho exekúcie, ktorý už argumentačne použil vo svojich podaniach adresovaných všeobecným súdom. Kritizuje, že exekútor po ukončení realizácie zrážok zo mzdy začal znovu zrážky realizovať „*po viac ako 2 (dvoch) rokoch... Po prerušení zrážok z platu z istiny 3.530,44 EUR od 29.03.1999 do 21.10.2015 určil výšku nedoplatku exekúcie na 14.863,72 EUR, TAKMER ŠTVORNÁSOBOK ISTINY!*“.

11. Sťažovateľ dáva do pozornosti, že po tom, keď ho začal zastupovať „*[REDAKOVANÉ] – advokát, avšak všetky podnety a podanie boli odmietnuté a k zmene v prospech spravodlivého postupu nedošlo a rozhodnutia majúce charakter spravodlivého rozhodnutia vynesené neboli*“.

12. Sťažovateľ namieta aj prietahy v konaní súdov, tvrdiac, že „*prietah v exekučnom konaní navyšuje úrok a ten platí povinný*“. Sťažovateľ žije už 21 rokov v neistote a stráca vieru v demokratický a právny štát. Trpí psychicky aj materiálne a až dodnes je mu krátený dôchodok, a to ho neustále stresuje a vytvára u neho psychickú traumu a neprimerané psychické napätie.

13. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom rozhodol o porušení jeho označených základných práv a slobôd postupmi a uzneseniami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, aby napadnuté rozhodnutia zrušil, aby exekučné konanie zastavil, priznal mu finančné zadosťučinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

14. Ústavný súd stabilne judikuje (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmieta ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva [pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05 (IV. ÚS 237/09, m. m. II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010 atď.)].

15. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť doručil ústavnému súdu 14. septembra 2021. Uznesenie najvyššieho súdu, ktorým sa konanie (základné, ako aj dovolacie) o návrhu sťažovateľa na odklad exekúcie a na zastavenie exekúcie skončilo, nadobudlo právoplatnosť 19. júla 2021, teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. V čase uplatnenia jeho práva na ochranu pred ústavným súdom tak už v predmetnom konaní nemohlo dochádzať k porušovaniu označeného sťažovateľovho základného práva ani jeho práva garantovaného dohovorom. Ústavná sťažnosť je tak v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Na formulovanom závere nič nemení ani skutočnosť, že exekučné konanie vedené proti sťažovateľovi ako povinnému pokračuje ďalej. Ústavný súd totiž v súlade so svojou doterajšou judikatúrou dodáva, že pri rozhodovaní okresného súdu v exekučnom konaní je potrebné rozlišovať medzi rozhodovaním o jednotlivých návrhoch v rámci exekučného konania ako takého. Takéto „rozdeľovanie“ exekučného konania na relatívne samostatné úseky je dôsledkom skutočnosti, že exekučný súd nie je štátnym orgánom, ktorý vykonáva samotný výkon rozhodnutia, t. j. exekúciu (výnimkou je výkon rozhodnutia vo veciach maloletých), keďže právomoc okresného súdu rozhodovať v exekučnom konaní (zasahovať do exekúcie vedenej súdnym exekútorom) nastáva až po splnení zákonom ustanovených podmienok. Po právoplatnom rozhodnutí exekučného súdu v konkrétnej veci, t. j. o jednotlivom návrhu v rámci exekučného konania, sa jeho ingerencia do exekučného konania končí, až kým znovu nevznikne potreba, aby v exekučnom konaní opäť rozhodoval. Exekučný súd preto nemôže zodpovedať za potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov spôsobené dĺžkou celého exekučného konania, ale len za dĺžku jeho „jednotlivých rozhodovaní“ v rámci exekučného konania (m. m. III. ÚS 867/2016). Inak povedané, namietat' porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať (III. ÚS 7/2021). Keďže teda ústavnú sťažnosť sťažovateľ ústavnému súdu doručil v čase, keď bolo o jeho návrhu na zastavenie exekúcie právoplatne rozhodnuté, nemohla mať ani skutočnosť stále prebiehajúceho núteného výkonu exekučného titulu vplyv na záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu ako súdu exekučného.

III.2. Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru:

17. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv postupom a uznesením okresného súdu, ústavný súd odkazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany práv a slobôd pred ústavným súdom iba v prípade, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje.

18. Keďže sťažovateľ mal možnosť domáhať sa nápravy tvrdeného porušenia svojich práv na krajskom súde v rámci odvolacieho konania, ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu nemá právomoc na takéto preskúmanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05). Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

19. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv postupom a uznesením krajského súdu, ústavný súd z príloh ústavnej sťažnosti (fotokópia dovolania podaného proti uzneseniu krajského súdu) zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2020. Sťažovateľ podal dovolanie, v nadväznosti na čo odvíja lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odo dňa doručenia uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, teda od 19. júla 2021.

20. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v prípade uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu. To však neplatí v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná *ex lege*, kde dovolanie nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy (obdobne III. ÚS 674/2014).

21. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

22. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemôže vysloviť záver o splnení podmienky stanovenej § 124 zákona o ústavnom súde, teda že ústavná sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bola podaná včas, z dôvodu, že v danom prípade neexistuje ani teoretická zákonná možnosť prípustnosti dovolania, ktoré bolo podané proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. V predmetnej veci bola prípustnosť dovolania *ex lege* vylúčená priamo § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, a tak si sťažovateľ (zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom) už pri podávaní dovolania musel byť vedomý, že bude odmietnuté pre neprípustnosť.

23. S poukazom na uvedené v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane práv sťažovateľa zaručených mu ústavou a dohovorom, v dôsledku čoho lehotu na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od právoplatnosti dovolacieho rozhodnutia, ale od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu (november 2020), čo má za následok skutočnosť, že ústavná sťažnosť sťažovateľa podaná na poštovú prepravu 10. septembra 2021 bola podaná oneskorene (obdobne I. ÚS 88/2019, I. ÚS 312/2019, III. ÚS 259/2020).

24. Na základe uvedeného ústavnému súdu pri predbežnom prerokovaní nezostala iná možnosť, len odmietnuť ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako návrh podaný oneskorene.

25. Napokon, pokiaľ ide o napadnutý postup a uznesenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ústavný súd po jeho preskúmaní dospel k záveru, že je z ústavného hľadiska nespochybniteľné. Už citovaný § 202 ods. 4 Exekučného poriadku zrozumiteľne vylučuje prípustnosť dovolania proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. Uznesenie krajského súdu nepochybne patrilo do kategórie uznesenia súdu vydaného v exekučnom konaní, keďže ním krajský súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľa podanom proti uzneseniu okresného súdu, ktorým tento rozhodol o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie i na jej odklad.

26. Najvyšší súd pritom neopomenul ani právny aspekt intertemporality v sťažovateľovom prípade. Exekučné konanie totiž začalo v čase, keď neprípustnosť dovolania proti rozhodnutiam vydaným v exekučnom konaní ešte Exekučný poriadok explicitne nezakotvoval. Uprednostnenie zásady okamžitej aplikability procesnoprávnych noriem najvyšším súdom v sťažovateľovej veci však podľa názoru ústavného súdu nesignalizuje ústavnú neudržateľnosť, keďže vylúčenie tejto ustálenej zásady procesného práva vo vzťahu k § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 nemá potrebný základ vo formálnom práve a ani právna istota sťažovateľa nebola v okolnostiach jeho veci narušená vzhľadom na to, že dovolanie podával zastúpený kvalifikovaným právny zástupcom a tri a pol roka po nadobudnutí účinnosti pravidla vylučujúceho prípustnosť jeho dovolania.

27. Aj v časti namietajúcej porušenie označeného základného práva a práv podľa dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho tak ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. Namietané porušenie čl. 13 ods. 1, 3 a 4 ústavy:

28. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 13 ods. 1, 3 a 4 ústavy, ústavný súd už judikoval, že čl. 13 ods. 1 ústavy formuluje všeobecný ústavný princíp, ktorý je povinný rešpektovať každý orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí, ktorý zároveň slúži na ochranu jednotlivca pred verejnou mocou. Nezakotvuje však žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania (III. ÚS 99/2012, III. ÚS 483/2012, III. ÚS 313/2018). Rovnako, pokiaľ ide o čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, tieto sú vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako také majú charakter všeobecných princípov. Napriek tomu, že sú implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, nemajú charakter základného práva alebo slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom (m. m. I. ÚS 7/2010, I. ÚS 518/2013, III. ÚS 656/2016). Ústavná sťažnosť je tak aj v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu